

Gebitsbehandeling: belangrijk voor uw hond

Tekst en foto's: Marèse van Haneghem, dierenarts Dierenkliniek Kortenoord

Wij gaan twee keer per jaar naar de tandarts. Bij twijfel wordt een tandheelkundige foto gemaakt om problemen van het kaakbot of de kies- en tandwortels uit te sluiten. Helaas is dit in de diergeneeskunde nog geen standaardprocedure. Hierdoor worden soms kiezen en tanden (elementen) getrokken waar dat niet nodig is. Ook kunnen essentiële veranderingen aan de wortels of het kaakbot gemist worden. Met alle gevolgen van dien.

Tandplak, tandsteen en de daaruit voortvloeiende tandvleesaandoeningen kunnen al vanaf een leeftijd van zes tot twaalf maanden ontstaan en vereisen regelmatige controle. Binnen het jaar kan er veel gebeuren met tanden en kiezen, dus één keer per jaar een goede gebitsinspectie is vaak onvoldoende.

Soms valt eigenaren een andere lucht uit de bek van het huisdier op. Die afwijkende lucht wordt veroorzaakt door tandvleesontsteking (*gingivitis*), meestal het gevolg van tandplak op tanden en kiezen. Door voedselresten ontstaat tandplak, dat bestaat uit levende en dode bacteriën en hun stofwisselingsproducten, voedselresten en eiwitten en mineralen uit het speeksel. Tandplak veroorzaakt ontsteking van het tandvlees, waardoor het tandvlees zal terugtrekken en de tandhals bloot komt te liggen. Soms zelfs de wortel van het gebitselement. Dit is pijnlijk en kan leiden tot verlies van het element.

Bovendien, wanneer tandplak niet binnen 24 uur wordt verwijderd verkalkt het tot tandsteen. Dit vormt zich niet alleen op de elementen boven het tandvlees, maar ook eronder. Dit is pijnlijk en op den duur kunnen bacteriën in het bloed terecht komen. Hierdoor kunnen problemen ontstaan aan hart, nieren, lever, longen en gewrichten.

Gebitsreiniging is dus noodzakelijk!

Problemen met het gebit van een hond herken je doordat de hond uit zijn bek stinkt, aan de bruin/gele aanslag op tanden en kiezen, aan gezwollen en rood tandvlees, verminderde eetlust, ander eetgedrag, problemen met het sluiten van de bek, afwijkend kauwgedrag of door overmatige speekselvloed. In de praktijk blijkt dat veel eigenaren dit niet opmerken en pas na de gebitsbehandeling zien hoe erg het was, als de hond is opgeknapt, vrolijker is, of beter en sneller eet.

De gebitsbehandeling

Als er sprake is van één of meerdere genoemde problemen adviseren wij een afspraak te maken voor een professionele gebitsreiniging bij de dierenarts. Naast het verwijderen van tandsteen en tandplak, worden alle kiezen en tanden nauwkeurig onderzocht. Uw hond ondergaat een uitgebreid klinisch onderzoek van de mondholte, waarbij met een sonde (aftast-instrument, zie foto) de tanden en kiezen worden afgetast en onregelmatigheden worden vastgesteld. Ook wordt met een speciaal instrument de diepte van de tandvlees *pockets* (abnormale ruimte tussen bot- en tandvleesgrens) gemeten. Te diepe pockets duiden op langdurige tandvleesontsteking en afbraak van en het steunweefsel, eventueel zelfs van het kaakbot.

*Sonde, instrument om
pockets te meten*

Zorgvuldig wordt bekeken welke elementen getrokken moeten worden. Dit gebeurt wanneer een element te erg is aangetast. Gelukkig gebeurt dit onder algehele anesthesie (narcose) zodat uw hond hier niets van zal merken.

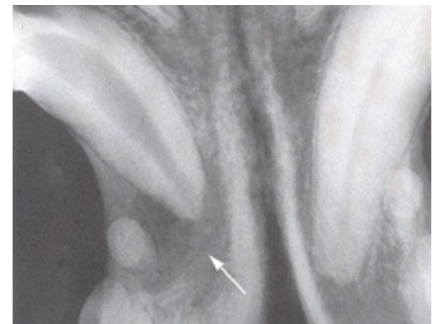
Dentale röntgen foto's

Parodontitis (ontsteking van de weefsels en structuren rond de tanden of kiezen) kan een reden zijn om een tand of kies te trekken. Als de tand of kies los zit, moet deze getrokken worden. Als deze echter stevig vastzitten, kan een grondige reiniging en desinfectie van het gebit samen met een antibioticumkuur voldoende zijn om het ontstekingsproces tot stilstand te brengen. Het is van belang te weten of er sprake is van een probleem aan de wortelpunt of het kaakbot. Er kan namelijk een ontstekingsproces rond de wortel(punt) van de tand of kies zitten, of het botweefsel van de kaak kan aangetast zijn. Dit is alleen zichtbaar met behulp van een (tandheelkundige) röntgenfoto.

Oplossing van kaakbot rond de wortel.

Oplossing van kaakbot.

Methoden van extractie

Er zijn verschillende methoden om een tand of kies te extraheren. Het kan met een chirurgische 'flap'methode, waarbij kaakbot weggefreest wordt, en de tandvleesflap over de ontstane ruimte gehecht wordt. Dit vraagt extra gebruik van apparatuur. De andere methode is met de elevatoren (instrumenten) de tanden en/of kiezen te verwijderen. Het is noodzakelijk om eerst een röntgenfoto te maken om de ligging van het element, het wortelverloop en eventuele wortelresten te beoordelen

Nabehandeling

Na de behandeling zal, afhankelijk van de toestand van tandvlees en kaak, antibioticum en eventueel pijnstillers meegegeven worden. De mogelijkheden om tandplak te voorkomen moeten per hond goed bekeken worden.

Oorzaken van gebitsaandoeningen

Tijdens de gebitsbehandeling wordt bekeken welke oorzaken er zijn voor het ontstaan van gebitsaandoeningen en wat u in de toekomst kunt doen om deze te voorkomen. Er kunnen verschillende zaken meespelen, zoals:

- eventuele melktanden die zijn blijven zitten;
- ruimtegebrek: bij kleine en kortsnuitige rassen;

- open mond ademhaling;
- soort voeding;
- slechte mondhygiëne;
- gedrag: kauwen op stenen of metaal; spelen met tennisballen, stokken en stenen; het eten van ontlasting en andere afval producten;
- aandoeningen zoals suikerziekte, schildklier aandoeningen of chronische nierafwijkingen.

De problemen aan elementen kunnen beter voorkomen worden. Daarom is een goede gebitsverzorging belangrijk. De eerste stap is het verwijderen van tandplak. Een hond doet dat voor een deel zelf doordat bij het hijgen de tong steeds langs de binnenkant van de kiezen gaat. Daarnaast wordt bij het kauwen van voedsel het gebit gereinigd (mechanische reiniging). In de natuur moeten roofdieren hun prooi zelf losscheuren, waarbij de scheurkieszen worden gereinigd.

Beter voorkomen dan genezen

Voorkomen gaat het beste met mechanische reiniging. Tandplak moet verwijderd worden voordat het mineraliseert. Hiervoor bestaan enkele hulpmiddelen:

Poetsen

Met tandenborstels kunnen de meeste tandoppervlakken prima gereinigd worden. Er zijn inmiddels goede tandenborstels voor honden ontwikkeld: grootte, hoek, afgeronde borstelkoppen, handvat en kwaliteit (soepele borstelharen) zijn aangepast. Zachte kinderborstels zijn ook geschikt. Het mechanisch effect kan vergroot worden door te poetsen met tandpasta. Alleen tandpasta voor dieren mag gebruikt worden, dus *geen fluoride*-houdende pasta! Wanneer poetsen niet van jong af aan geleerd is, zult u dit langzaam moeten opbouwen volgens een stappenplan.

Hiervoor zijn speciale gebitsverzorgingssets te koop waarin staat beschreven hoe u dit moet aanpakken. Bijgevoegd zit dan een speciale tandenborstel en enzymatische tandpasta.

Dieetvoeding

Er zijn veel voedingen op de markt, maar die helpen alleen als de hond kauwt op zijn eten. Veel honden vertonen het "hap-slik-fenomeen" (en kauwen helemaal niet). Bij deze honden hebben grote brokken dus geen effect.

Kauwstaven kunnen wel heel effectief zijn, maar bij orthopedische klachten worden deze afgeraden. Volgens nieuwe inzichten mogen bij artritis (ontsteking in gewrichten) en artrose *geen* kauwstaven gegeven worden. Omdat er via kleine beschadigingen van het (goed doorbloedde) tandvlees, bacteriën en dergelijke in de bloedbaan terecht kunnen komen. Van daaruit kan dan ontstekingsmateriaal met bacteriën in de gewrichten komen, met alle negatieve gevolgen van dien.

Preventieve mondverzorging

Er zijn producten op de markt die door de voeding of het drinkwater gedaan kunnen worden zodat er een beschermend laagje op de elementen komt, waardoor er minder snel tandplak wordt gevormd. Voorbeelden zijn Orozyme®, Vet aquadent®.

Het is beter om ellende aan het gebit te voorkomen. In februari is het '**De maand van het gebit**'.

